

תיק אזרחי מס' 1790/88

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

נגד

פרופ' צבי ציגלר

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב - יפו
לפני השופט צ' מ' הכהן

[12.2.92]

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973, ס"ח 118, סעיפים 12, 14, 15 - חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א - 1981, ס"ח 258, סעיף 3.

הנתבע חתם על כתב ערבות, לבקשת גיסו שהיה בעל חשבון בבנק התובע. כתב הערבות נחתם על ידי הנתבע כחודשיים וחצי לאחר שבעל החשבון פתח את החשבון וצבר בו יתרה לחובה בסכום גבוה. פקיד הבנק, שהחתים את הנתבע, לא אמר לנתבע, כי קיימת יתרה לחובה בחשבון. לפיכך, סבר הנתבע, כי ערבותו ניתנת לחשבון חדש שפתח גיסו. לאחר שנודעו לנתבע פרטים על מצב החשבון בעת חתימתו על כתב הערבות, גילה את דעתו במכתב לבנק, כי התחייבותו בטלה מחמת הטעיה.

התביעה נגד הנתבע הוגשה, לאחר שהבנק סבר כי הנתבע חייב לסלק את החוב, וזאת, מכוח הערבות המתמדת שחתם.

בית המשפט המחוזי פסק:

א. (1) על פי חוק החוזים (חלק כללי) ועל פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) והכללים שניתנו על פיו, חובתו של הבנק כלפי לקוח והנאמנות שהוא חב לו, כוללת גם את הערב.

(2) חובה זו של בנק, כוללת גילוי כל דבר מהותי העלול להטעות את הערב. במקרה דידן, החוב שהיה קיים בחשבון לו ערב הערב, הינו דבר מהותי שחובת גילוי לנתבע היתה על הבנק.

(3) אין די בכך שכתב הערבות נושא כותרת "ערבות מתמדת לאבטחת כל חוב", אלא מן הדין הוא שפקיד הבנק יגלה למי שבא לחתום על ערבות, את הפרטים האלמנטריים בדבר קיום יתרת החוב ומהו סכומה.

ב. (1) בנסיבות דנן, סבור היה הנתבע שמדובר בחשבון חדש לחלוטין וכי הוא בא לחתום על כתב ערבות הנותן ביטוי נאמן למצב שהיה ולא יפורמצייה שהיתה ידועה לו אותה שעה; אין הנתבע טוען כנגד הכתוב בכתב הערבות, אלא שלפי הטענה, שיש לקבלה, בדברים בעל פה ובהתנהגותו של פקיד הבנק היה משום מכשלה והטעיה, שאילו ידע את המצב לאשורו, לא היה חותם על כתב הערבות.

ח' פרוכטר - בשם הנתבע.

כאמור, אני גם מאמין לנתבע בעדותו, כי לפני שבא לחתום על כתב הערכות, אמר לו גיסו, בעל החשבון, שהוא מתכוון לעבור או עבר לבנק הנדון כאן מבנק אחר, משום שבבנק הקודם הוא לא זכה ליחס הוגן, וכי סבור הי שגיסו הינו אדם מצליח בעסקיו, ומשום כך לא היה לו לנתבע כל יסוד לפקפק ביכולתו הכלכלית של גיסו ולא היסס לערוך לו, וכי אילו היה מתגלה לו לנתבע כי החשבון החדש יחסית שנפתח צבר חוב של כ- 97,000 ש"ח היה שוקל אם בכלל לחתום על כתב הערכות (ת/1). מסתבר גם מעדותו של המנהל הכללי של הבנק, מר צבינרי, כי הוא היה זה שזים והניע את מר צבי רול, בעל החשבון, להעביר את הפעילות העסקית לבנק הנדון. משמע, שבעל החשבון עשה גם על המנהל הכללי רושם חיובי מבחינת יכולתו הכלכלית והעסקית, עד כדי כך שעל פי הנחייתו של מנהל זה נפתחו שערי הבנק לרווחה לפני בעל החשבון, והניחו לו לצבור תוך זמן קצר יחסית חוב בסכום גדול, מבלי לדאוג לפני כן לבטחונות מתאימים.

ב"כ הנתבע הציג אסמכתאות רבות ומרשימות בקשר לשאלה הנ"ל. מבלי שאנתח אסמכתאות אלה שהוגשו, נראה לי שהתוצאה היא שאכן הוטעה הנתבע, ובגלל טעות

אין הנתבע מעלה טענה בעל פה כנגד הדברים הכתובים באותו כתב ערבות (1/ת), ולא שהוא טוען שבדברים שבעל פה ובהתנהגות של פקיד הבנק, היה משום מכשלה והטעיה, שאילו ידע על כך לא היה חותם על כתב הערבות, אינני רואה כל סיבה לפקפק בדבריו.

גם אני סבור, כמו הנתבע, שעל פי חוק החוים (חלק כללי), תשל"ג - 1973, **(ע"פ 15, 14, 12)**, **חוק הבנקאות (שירות ללקוח)**, תשמ"א - 1991 **(סעיף 3)** והכללים שניתנו על פיו, וכן על פי האסמכתאות שהוצגו על ידי ב"כ הנתבע, שאין צורך לפרטן, חובתו של הבנק כלפי לקוח והנאמנות שהוא חב לו כוללת גם את הערב, וחובה זו כוללת גילוי כל דבר מהותי העלול להטעות את הערב. במקרה דידן, החוב הקיים בסכום הנ"ל, הינו דבר מהותי שחובת גילוי לנתבע היתה על הבנק, ולא די בכך

שכתב הערבות נושא כותרת "ערבות מתמדת לאבטחת כל חוב". מן הדין היה שהפקיד יגלה דבר כה אלמנטרי למי שבא לחתום על ערבות, על מנת שהלה ידע אם קיימת יתרת חוב ומה הוא סכומה. קל וחומר, כאשר במקרה הנדון, לכל הדעות, מדובר כאן בחשבון חדש יחסית, שתוך תקופה קצרה ביותר של כשניים וחצי חודש נצברה יתרה של חוב כה גדול.

אינני סבור, כי עלי ליתן את דעתי לטענת ב"כ התובע, שהנתבע יכול להגיש תביעה נגדית בגין הנזק שנגרם לו כתוצאה מההטעיה הנ"ל, שהרי כל הנזק שהוא טוען לו היא אותה תביעה שהתובע תובע ממנו, וכפי שכבר צויין לעיל הטעיה זו כוחה יפה כדי לבטל את התחייבותו על פי אותו כתב הערבות ברגע שהפרטים על ההטעיה נודעו לו. הבקשה לרשות להגן והתצהיר שניתן לפי בקשה זו, מכריזים על עצמם שאמנם יש לבטל את התחייבותו על פי כתב הערבות, ולתובע אין ולא היה כל ספק שזאת כוונתו של הנתבע. די בתצהיר כזה כדי לבטל את התחייבותו על פי כתב הערבות, ואין צורך להכריז על כך בלשון חד משמעית ובנוסף מסוים דווקא. הוכח גם, שעוד לפני מתן התצהיר גילה הנתבע את דעתו זו בפני ב"כ הבנק במכתב שנכתב מטעמו, וזאת, סמוך לאחר שלנתבע נודע הפרט העיקרי והחשוב של ההטעיה. דהיינו, שבשעה שהוא חתם על כתב הערבות על יסוד מה שנאמר לו שהחשבון הוא חדש, כבר צבר חשבון זה יתרת חוב בסכום גבוה.

לאור האמור לעיל אני דוחה את התביעה, ומחייב את התובע לשלם לנתבע את הוצאות המשפט ושכר טרחת עו"ד, כולל מע"מ, בסך של 10,000 ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן ליום הגשת התביעה (18.9.88), וכן ריבית חוקית מקסימלית על סכום זה החל מהיום ואילך, שאף היא צמודה למדד זה הידוע היום.

ניתן והודע היום, 12.2.92, במעמד הצדדים.